

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลที่ต้องการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง ตั้งแต่การเรียนรู้ในเรื่องของสังคม สภาพแวดล้อม การศึกษา วิชาการต่าง ๆ มีการสนับสนุนให้นักเรียนเรียนคอมพิวเตอร์มากขึ้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อดำเนินงานต่าง ๆ ในด้านการศึกษา ในปัจจุบันนี้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุดและเป็นที่ยอมรับ คือ อินเทอร์เน็ต ดังที่ กิดานันท์ (2540) ได้กล่าวว่า อินเทอร์เน็ตมีความสำคัญกับวิถีชีวิตของคนเราในปัจจุบันเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในวงการ ธุรกิจ บันเทิง การศึกษา ฯลฯ ต่างก็ได้รับประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตด้วยกันทั้งสิ้น

อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ประกอบไปด้วยเครือข่ายย่อยจำนวนมากมาที่ต่อเชื่อมกันจนกลายเป็นโลกแห่งข้อมูลขนาดใหญ่ สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกันได้ แม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกันเพียงใด อินเทอร์เน็ตครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวางและมีแนวโน้มว่าจะมีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีการกระจายตัวอยู่ทั่วทุกมุมโลก ในไม่อีกกี่ปี ภายหน้าคาดว่าจะมีการพัฒนาเป็นระบบเครือข่ายไร้สาย ให้สามารถแผ่ขยายการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไปยังบ้านและสำนักงานต่าง ๆ ครอบคลุมทุกพื้นที่ดังเช่นการออกอากาศวิทยุโทรทัศน์ และในที่สุดอินเทอร์เน็ตจะเป็นเครือข่ายการสื่อสารไร้สายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราทุกคน

อินเทอร์เน็ตไม่เพียงแต่นำมาซึ่งความก้าวหน้าทางนวัตกรรมแห่งการสื่อสารไร้พรมแดนแล้ว ยังเป็นเครื่องมือเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและการมีอำนาจทางข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ด้วยประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตในด้านการศึกษา ก็คือสามารถค้นคว้าหาข้อมูล ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลทางวิชาการจากที่ต่าง ๆ ข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และข้อมูลอื่นๆ อีกมากมาย ข้อมูลจะเป็น ตัวอักษร ภาพ เสียงและระบบมัลติมีเดีย ซึ่งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะทำหน้าที่เหมือนห้องสมุดขนาดยักษ์ ส่งข้อมูลที่เรากำลังต้องการมาให้ทุกเรื่องในเวลาไม่กี่วินาทีจากแหล่งข้อมูลทั่วทุกมุมโลก (กิดานันท์ , 2540)

จากศักยภาพของอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่มากมายนั่นเอง จึงสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการศึกษาได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร อภิปราย ถกเถียง แลกเปลี่ยน และสอบถามข้อมูลข่าวสารความคิดเห็นทั้งกับผู้สนใจศึกษาในเรื่องเดียวกันหรือกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาข้อมูลในการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ในหลักสูตรการศึกษา ทั้งในลักษณะของการจัดเป็นกิจกรรม การเรียนการสอนตามหลักสูตรเดิมหรือจัดในลักษณะการศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต ประโยชน์ที่ดีที่สุดของการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนคือ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบไม่ประสานจังหวะ (Asynchronous) ซึ่งช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นแก่ผู้เรียนเรียนในเรื่องของการเลือกเวลาและสถานที่สำหรับการเรียน (Meyen et al., 1997; Tinker 1998 อ้างถึงใน ฌรัฐกร, 2543) เด็กยุคใหม่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ต และหากมีความชำนาญในการหาแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเรียนก็เป็นสิ่งดี แต่ก็มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ไม่ถูกไม่ควร สิ่งที่เด็กสนใจมากก็คือการ Chat (การคุยผ่านอินเทอร์เน็ต) ผู้ปกครองควรดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องเสียอนาคตเพราะการติดอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการเล่นเกม การติดต่อกับผู้อื่นที่ไม่รู้จักมาก่อนผ่านอินเทอร์เน็ต วิธีการดูแลเด็กอย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ และถูกต้องนั้นผู้ปกครองควรตระหนักว่าข้อมูลที่อยู่ในอินเทอร์เน็ตไม่ได้เหมาะสมกับเด็กทั้งหมด และมีบางกลุ่มคนที่พยายามทำให้ระบบนี้เกิดความไม่ปลอดภัย ทั้งการหลอกลวง การแอบแฝงเรื่องเพศ การเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง การนัดพบผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้คนสามารถติดต่อกันได้อย่างกว้างขวางและจะนำผู้คนที่อยู่ในสังคมแบบเดียวกัน มีความสนใจเรื่องเดียวกันให้มาพบกันง่ายขึ้น เนื่องจากเป็นสื่ออิสระไม่มีเจ้าของแสดงความรับผิดชอบในความเสียหายจึงยากต่อการควบคุม ปัจจุบันมีข่าวและบทความจำนวนมากไม่น้อยเกี่ยวกับโทษภัยของอินเทอร์เน็ต ดังตัวอย่างเช่น

มดิชน (2548) ได้กล่าวถึง ปัญหาเด็กติดเกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ว่าเป็นปัญหาหลักของเด็กไทยในยุคเทคโนโลยี และเป็นปัญหาหนักอกของพ่อแม่ เพราะเด็กบางคนวันๆ ไม่ทำอะไร เล่นแต่เกม บางรายถึงกับกินนอนเฝ้าร้านอินเทอร์เน็ต สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต จึงเปิดบริการบำบัดเด็กติดเกมตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2547 จากวันนั้นถึงวันนี้ผ่านไป 3 เดือน มีผู้มาขอรับคำปรึกษาทางโทรศัพท์ประมาณ 50-60 รายแล้ว และเข้ามารับการอบรมที่ทางสถาบันประมาณ 10 ราย และมีการจัดกิจกรรม มีการจัดค่ายให้ความรู้ ซึ่งครั้งต่อไปจะจัดกันในช่วงปิดเทอมใหญ่นี้ นพ.บัณฑิต ศรีไพศาล ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ ระบุว่า ปัญหาเรื่องเด็กติดเกมจะเป็นปัญหาใหญ่ในอนาคต เพราะปัจจุบันนี้เทคโนโลยีอย่างคอมพิวเตอร์ เริ่มมีบทบาทกับทุกๆ ครอบครั้ว การเรียนรู้ของเด็กมีขอบเขตกว้างเป็นเหมือนภูเขาน้ำแข็ง ที่น้ำด้านล่างยังมีอยู่อีกมาก

เนื่องจากพ่อแม่หลาย ๆ คนอาจสนับสนุนให้ลูกรู้จักใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการเรียนและรู้เท่าทันการเปลี่ยนของโลก ยิ่งลูกสนใจเรื่องอินเทอร์เน็ตก็ยิ่งเป็นสิ่งดี แต่ถ้าหากปล่อยให้พวกเขาอยู่กับโลกอินเทอร์เน็ตมากเกินไปอาจส่งผลให้เด็กขาดทักษะการสื่อสารที่ดีกับคนอื่นได้ ในโลกอินเทอร์เน็ตจะมีกิจกรรมหลากหลายให้เด็กได้เลือกเล่น เช่น เกม ดูรูปภาพ อ่านการ์ตูน พูดคุย (Chat) ฯลฯ เด็กจะเพลินและสนุกสนานกับการเล่นบางอย่างที่ทำได้ในโลกแห่งความจริงก็สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้ที่โลกอินเทอร์เน็ต สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับมากกว่าเมื่ออยู่ในโลกแห่งชีวิตจริงที่เด็ก ๆ อยู่ใน โลกอินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานมักจะทำให้รู้สึกเกิดการเปรียบเทียบระหว่างโลกไซเบอร์กับโลกความจริง เด็กบางคนเมื่อไม่ได้รับความสุขจากคนรอบข้าง อาจจะเรียนไม่เก่ง ขี้อายเข้ากับเพื่อนไม่ได้ โคนรั้งแกล ครอบครัวยุ่ไม่อบอุ่น ไม่มีสังคมที่ให้การยอมรับเพราะต้องแย่งชิงความเป็นที่หนึ่งกับคนอื่นอยู่ตลอดเวลา เด็กจึงพยายามหาสถานที่ที่ทำให้ตนเองมีความสุขได้ เมื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามารองรับความต้องการดังกล่าวได้ พวกเขาจะรู้สึกว่าเป็นที่ที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง เป็นคนเก่งในเกมที่เล่น สามารถพูดคุยกับคนอื่นได้อย่างจะฉานทั้งที่ในชีวิตจริงอาจเป็นคนขี้อาย กล้าทำในสิ่งที่ไม่เคยทำในชีวิตจริง เพราะที่นี่ไม่มีใครรู้ว่าเขาเป็นใคร ไม่ต้องมีผู้ใหญ่มาว่ากล่าวตักเตือนหากทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม เช่น พูดจาหยาบคายหรืออยากรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ อินเทอร์เน็ตจึงเป็นที่ที่สามารถทดแทนส่วนที่ขาดหายไปในชีวิตจริงได้ และจะยึดติดอยู่ที่โลกนั้นอยู่ตลอดเวลา เด็กจะ คิดว่าโลกที่พวกเขาอยู่ในความเป็นจริงไม่ใช่โลกที่ควรอยู่ อยู่แล้วไม่มีความสุข แตกต่างจากโลกอินเทอร์เน็ตที่สนุกสนานและยอมรับตัวตนที่แท้จริงได้ ไม่มีใครรู้ว่าพวกเขาเป็นใคร เป็นสังคมที่เด็กไม่ยอมสูญเสียไป ผลที่ตามมาคือการพยายามสร้างสังคมบนโลกอินเทอร์เน็ต มีโลกส่วนตัว ไม่ยอมรับ ต่อต้านและรู้สึกแปลกแยกตัวกับสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปฏิกริยาที่มักจะแสดงออกคือการชอบอยู่คนเดียว เก็บตัวไม่พูดคุยกับใครหมกมุ่นอยู่กับคอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน ๆ ไม่สนใจใครจนกลายเป็นคนรังเกียจสังคมและคนรอบด้าน หากผู้ปกครองจะพยายามตัดปัญหาด้วยการไม่อนุญาตให้เล่นอินเทอร์เน็ต เด็กก็จะยิ่งรู้สึกว่าผู้ใหญ่พยายามทำร้ายจิตใจของตน เข้ามาทำลายสิ่งที่มีมอบความสุข ที่พวกเขาภาคภูมิใจ วิธีแก้ไขที่ถูกต้องควรจะเริ่มต้นจากการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เด็ก ๆ ต้องการช่วงเวลาเพื่อค้นหาตัวเอง พ่อแม่ควรปล่อยให้พวกเขาค้นคว้าสิ่งที่ต้องการด้วยตนเองไปพร้อม ๆ กับแนะนำให้เด็กพยายามรักษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชีวิตในอินเทอร์เน็ตกับโลกแห่งชีวิตจริง การอยู่ในโลกอินเทอร์เน็ตจะไม่ใช่ว่าเรื่องเลวร้ายหากรู้จักจัดการเวลาเล่นให้เหมาะสม และไม่ลืมว่าพวกเขายังมีโลกแห่งความจริงที่จะต้องดำรงชีวิตอยู่ การอยู่ในโลกอินเทอร์เน็ตอาจจะดีในแง่ที่สามารถขยายขอบเขตความรู้ให้กว้างไกลมากขึ้น ได้รู้จักคนมากขึ้นจากทั่วโลก แต่จะไม่ดีกว่าหรือถ้าหากจะให้พวกเขาหันมาทำความเข้าใจคนและสังคมที่อยู่ใกล้ตัว และเป็นสิ่งที่สัมผัสได้จริงมากกว่า (นิรันดร์, 2548)

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามามีบทบาทในโรงเรียนอัสสัมชัญเพิ่มมากขึ้นและกำลังถูกพัฒนาอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างบทเรียนบนอินเทอร์เน็ต (E-learning) โดยการจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนอัสสัมชัญได้ติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ 34 Mbps โดยมีเป้าหมายที่จะเป็นแม่ข่ายเชื่อมต่อไปยังโรงเรียนในเครือ สามารถที่จะถ่ายทอดสดการสอนของครูจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง หรือจะเรียนจากบทเรียนช่วยสอน (CAI) คลิปวิดีโอ ของกันและกันอีกรูปแบบหนึ่ง ตลอดจนรวมไปถึงแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ทั่วโลกที่นักเรียนอัสสัมชัญสามารถเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (AC Newsletter, 2547) และกำลังดำเนินการก่อสร้างห้องสมุดดิจิทัลขนาดใหญ่รองรับการเรียนการสอนแนวใหม่ จากการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ทั้งด้านทักษะของครูผู้สอนและด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้เรียนที่จะแสวงหาความรู้

จากความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนอัสสัมชัญ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ ว่ามีความพร้อมความสามารถในการเลือกข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ดังที่ครูและผู้ปกครองคาดหวังให้เป็นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของครูที่มีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ
3. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคาดหวังของครูที่มีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน
2. ทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน
3. ทราบสภาพที่เป็นจริงของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการดูแลพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตให้ถูกต้องเหมาะสม
4. นำผลการวิจัยเป็นแนวทางให้ครูและผู้ปกครองร่วมมือกันในการดูแลพฤติกรรม การใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนให้ถูกต้องเหมาะสม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 3,411 คน ผู้ปกครอง 3,327 คน ครู 148 คน
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในด้านของเวลาที่ใช้บริการ ด้านสถานที่ที่ใช้บริการ ด้านวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ประเภทของบริการที่ใช้บนอินเทอร์เน็ต ข้อมูลที่ต้องการบนอินเทอร์เน็ต และความเสียหายจากการใช้อินเทอร์เน็ต

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดเห็นและความมุ่งหวังต่อการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นผู้กระทำจะทำได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ไม่ว่าจะคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าการกระทำนั้นจะพึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ก็ตาม

พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึง การกระทำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียน
อัสสัมชัญ ที่เกิดขึ้นในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยการรับรู้ของตนเอง ครู และผู้ปกครอง

อินเทอร์เน็ต หมายถึง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ประกอบไปด้วยเครือข่าย
ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงถึงกันจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังทั่วโลก ซึ่งติดต่อกันด้วยมาตรฐานที่
กำหนดขึ้นร่วมกัน